

پیشرفت های علمی مسلمانان

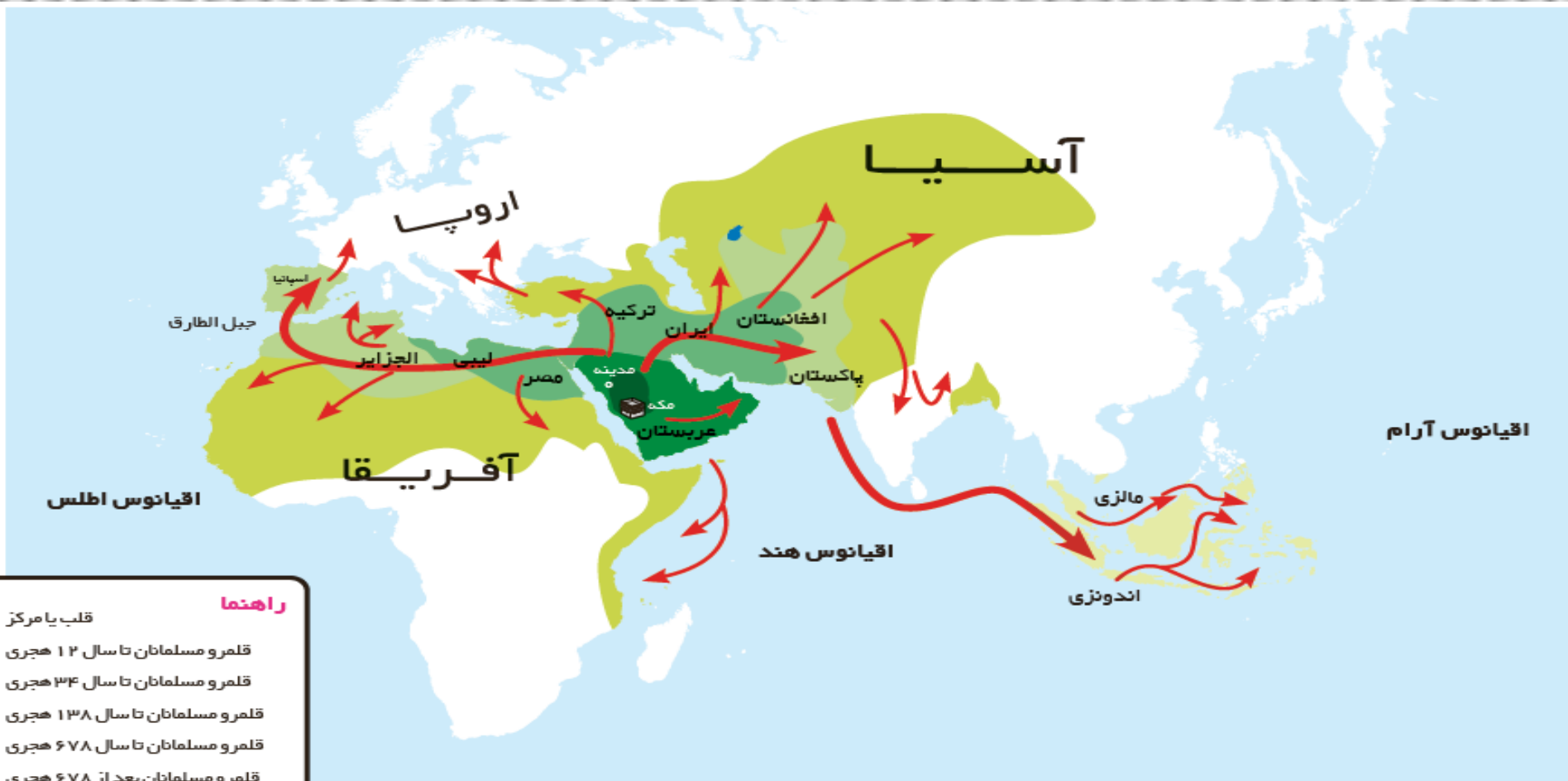
ظهور و گسترش اسلام

دین اسلام از کدام سرزمین طلوع کرد؟

سال گذشته خواندید که دین اسلام از سرزمین عربستان طلوع کرد. پیامبر گرامی اسلام، حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) پس از هجرت از مکه به مدینه، حکومت اسلامی تشکیل دادند و از آن زمان به بعد دعوت به اسلام هر روز با استقبال بیشتری روبه‌رو شد و گسترش یافت.

پیامبر چه زمانی حکومت اسلامی را تشکیل دادند؟

(پس از رحلت پیامبر (ص)، مسلمانان، اسلام را در خارج از شبه جزیره عربستان گسترش دادند و در هر دوره سرزمین‌های زیادی از جمله ایران را به قلمرو اسلامی افزودند و بسیاری از کشورهای قدرتمند آن روز را به تصرف درآوردند) پس از رحلت پیامبر مسلمانان چه کردند؟

- راهنما**
- قلب یا مرکز
 - قلمرو مسلمانان تا سال ۱۲ هجری
 - قلمرو مسلمانان تا سال ۳۴ هجری
 - قلمرو مسلمانان تا سال ۱۳۸ هجری
 - قلمرو مسلمانان تا سال ۶۷۸ هجری
 - قلمرو مسلمانان بعد از ۶۷۸ هجری

نقشه‌ی گسترش اسلام در دوره‌های مختلف

فعالیت ۱

به نقشه توجه کنید. دین اسلام در کدام قاره‌ها گسترش یافت؟ در هر قاره، یک یا دو کشور را که اسلام در آنها راه یافته است، نام ببرید.

قاره ی آسیا ← ایران، افغانستان، پاکستان، مالزی، اندونزی

قاره ی اروپا ← اسپانیا، ترکیه

قاره ی آفریقا ← مصر، لیبی، الجزایر

شکوفایی علوم و فنون

چگونه سرزمین های اسلامی به کانون علمی جهان تبدیل شدند؟

دین اسلام بین ملت های مختلف با فرهنگ ها و آداب و رسوم متفاوت گسترش یافت. مسلمانان تحت تأثیر قرآن و آموزه های دینی اسلام که به تفکر و آموختن علم اهمیت زیادی می داد در زمینه های مختلف پیشرفت کردند. آنها از بخش هایی از دانش و فنونی که از گذشته در کشورشان بر جای مانده بود نیز استفاده کردند و در پرتو دین اسلام آنها را گسترش دادند. به تدریج سرزمین های اسلامی به کانون علمی جهان تبدیل شدند.

در این دوره هنرمندان، صنعتگران، دانشمندان، فیلسوفان و مهندسان زیادی ظهور کردند و ابداعات و اختراعات مهمی پدید آوردند. در این میان، ایرانیان سهم بسیار بزرگی در گسترش اسلام و پیشرفت‌های علمی داشتند.

بچه‌ها، شرح این پیشرفت‌ها خیلی مفصل است؛ اما من نمونه‌هایی را برایتان می‌گویم.

ما دوست داریم درباره‌ی اختراعات و پیشرفت‌های مسلمانان بیشتر بدانیم.

اسماعیل جزری در چه قرنی زندگی می کرد و چه چیزهای اختراع کرد؟

○ مهندسان مسلمان، اختراعات زیادی کردند؛ برای مثال اسماعیل جَزری

که در قرن ششم هجری زندگی می کرد، معروفترین مهندس مسلمان آن دوره

بود. جزری در کتاب خود، پنجاه دستگاه را که خودش ساخته، شرح داده

است؛ مانند ساعت آبی، ساعت شمعی، دستگاههای خودکار برای ریختن

آب و شستن دست و وضو، وسایل اندازه گیری خون، تلمبه و ... او به علم

مکانیک آشنایی کامل داشته است.

نقاشی از ساعت شمعی، جزری

○ مسلمانان چرخاب یا چرخ آب‌کشی را اختراع کرده بودند. این چرخ در مسیر رودخانه نصب می‌شد و از آن برای آبیاری و آب‌کشی استفاده می‌کردند. بسیاری از دانشمندان امروز، مهارت مسلمانان ایرانی را در ساختن دستگاه‌های آبی، تحسین می‌کنند. این چرخ‌ها در جهان به چرخ ایرانی معروف است. نوعی از چرخاب نیز چرخ چاه بود که برای آب‌کشی از چاه به کار می‌رفت. چرخ آب چه کمکی به مردم کرد؟

چرخ آب‌کشی

نقاشی چرخاب

○ پزشکی : ایرانیان در دانش پزشکی بسیار پیشرفت کرده بودند. زکریای رازی و ابوعلی سینا در این زمینه شهرت جهانی دارند. رازی کتاب معروفی درباره‌ی نقش غذا در سلامت و درمان بیماری‌ها نوشته است. او بسیاری از داروها را ابتدا روی حیوانات آزمایش می‌کرده است.

ابوعلی سینا که بود و چه کمکی به مردم کرد؟

ابوعلی سینا که در ده سالگی تمام قرآن را آموخته بود و ریاضی نیز می‌دانست در پزشکی استاد بود. مهم‌ترین کتاب او در پزشکی قانون نام دارد که تا سال‌ها در دانشگاه‌های بزرگ اروپایی تدریس می‌شد.

○ شیمی : کلمه‌ی شیمی از کلمه‌ی کیمیا گرفته شده است. ایرانیان مسلمان در علم کیمیاگری پیشرفت زیادی کردند. رازی کاشف الکل است و جابر بن حیان ده‌ها کتاب درباره‌ی علم شیمی نوشته است و شهرت جهانی دارد. کلمه‌ی شیمی از چه کلمه‌ای گرفته شده است؟

جابر بن حیان که بود و چه کمکی به مردم کرد؟

○ ریاضیات : ایرانیان مسلمان دانش ریاضی را گسترش دادند. خوارزمی و ختّام از ریاضی‌دان‌های ایرانی معروف در دوره‌ی اسلامی هستند. آنها درباره‌ی اعداد و حل کردن مسائل ریاضی و شکل‌های هندسی، مطالب جدیدی مطرح کردند.

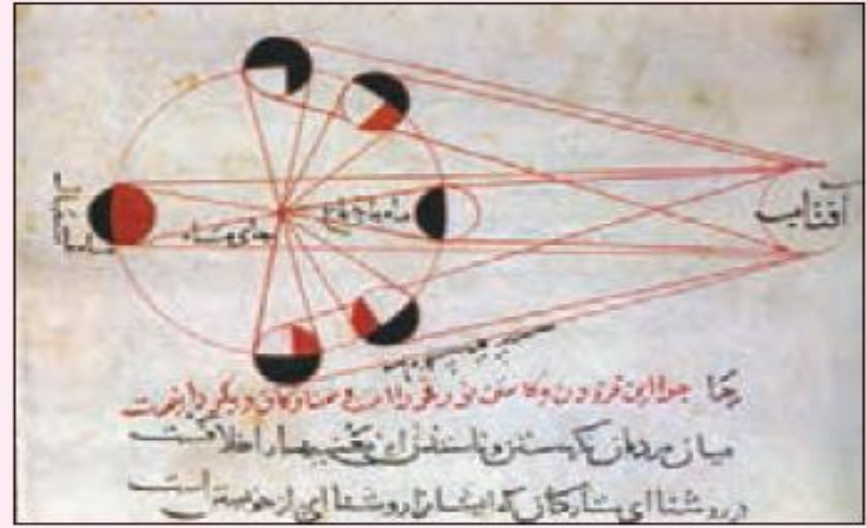
ریاضی دانان ایرانی معروف را نام ببرید؟

ستاره‌شناسی (نجوم)

ابوریحان بیرونی دانشمند بزرگ ایرانی که فیلسوف و ریاضی‌دان بود در تاریخ و جغرافیا نیز مهارت داشت. او ستاره‌شناس بزرگی نیز بود و درباره‌ی تقویم و محاسبه‌ی سال و ماه و اندازه‌گیری حرکت ماه و سیارات و فاصله‌ی آنها کتاب‌های زیادی نوشت **ابوریحان بیرونی که بود و چه کمکی به مردم کرد؟**

مجسمه‌ی ابوریحان بیرونی
در پارک لاله‌ی تهران

فعالیت ۲

به چه کسی حکیم گفته می شود؟

الف - در دوره‌ی اسلامی به دانشمندان، حکیم می‌گفتند. چون آنها علوم مختلف را می‌دانستند و

در چند علم، استاد بودند. آیا می‌توانید با توجه به مطالب این درس چند مثال بزنید؟
ابوریحان بیرونی، ابوعلی سینا، زکریای رازی

ب - در دوره‌ی اسلامی، اغلب دانشمندان کتاب‌های خود را به زبان عربی می‌نوشتند. به نظر شما

چرا چنین کاری می‌کردند؟

زیرا مسلمانان در دوره‌ی اسلامی در علوم مختلف پیشرفت‌های زیادی کردند

و زبان علمی آن روز دنیا زبان رسمی جهان اسلام یعنی عرب بود.

فعالیت ۳

به چند گروه تقسیم شوید و هر گروه درباره‌ی یکی از حکیمان مسلمان و آثار او اطلاعاتی جمع‌آوری

کنید و روی یک یا دو برگ بنویسید. شما می‌توانید باراهنمایی معلم از دانشنامه‌ی رشد (شبکه‌ی رشد

www.daneshnameh.roshd.ir) یا کتاب‌های مناسبی استفاده کنید که در این باره برای کودکان و

نوجوانان نوشته شده است.

نام حکیم یا دانشمند:

محل تولد یا زندگی:

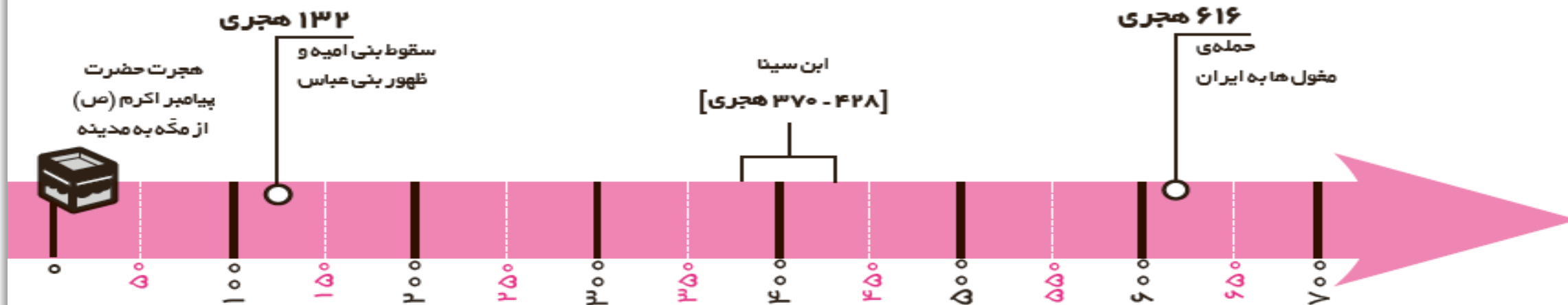
در چه قرنی می‌زیسته است:

آثار:

در چه علوم و فنونی مهارت داشته است:

خطّ زمان نشان می‌دهد که هر واقعه در چه زمانی اتفاق افتاده است. این خطّ زمان بر اساس قرن (صد سال) تنظیم شده است:

خط زمان چه چیزی را نشان می‌دهد؟

سده یا قرن را تعریف کنید؟

در سال گذشته خواندید که مبدأ تاریخ ما مسلمانان، هجرت پیامبر اکرم (ص) از مکه به مدینه است. به هر صدسال یک قرن یا یک سده می‌گویند.

از سال یکم تا صدم را اول هجری می‌گویند و از ۱۰۱ تا ۲۰۰ قرن دوم، از ۲۰۱ تا ۳۰۰ قرن سوم و ... از سال یکم تا پنجاه، نیمه‌ی اول قرن است و از پنجاه و یکم تا صدم نیمه‌ی دوم قرن.

ابن سینا در ۳۷۰ هجری به دنیا آمده است؛ یعنی در نیمه‌ی دوم قرن چهارم.

ابن سینا در ۴۲۸ هجری از دنیا رفته است؛ یعنی نیمه‌ی اول قرن پنجم.

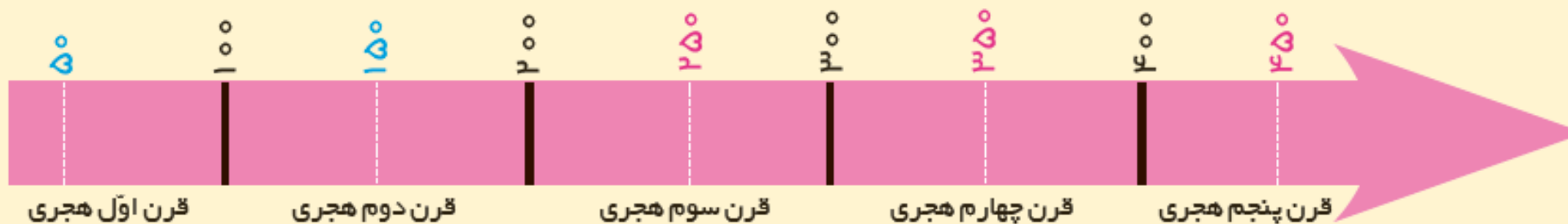
فعالیت ۴

با راهنمایی معلم، موارد زیر را روی خطّ زمان نشان دهید و بگویید هر یک از این افراد در چه زمانی زندگی می‌کرده‌اند؟

ابوریحان بیرونی ۴۴۰ - ۳۶۲ هجری ← نیمه‌ی دوم قرن چهارم - نیمه‌ی اول قرن پنجم

زکریای رازی ۳۱۳ - ۲۵۱ هجری ← نیمه‌ی دوم قرن سوم - نیمه‌ی اول قرن چهارم

خیام ۵۱۷ - ۴۲۹ هجری ← نیمه‌ی اول قرن پنجم - نیمه‌ی اول قرن ششم

پایان درس پیشرفت های علمی مسلمانان

GOOD

morning

ذهنتو محدود نکن

مهم نیست چقدر غیر ممکن به نظر برسه

تو هر چیزی رو که بخوای میتونی به کمک خدا
بدست بیاری

[@mojekonkuru](https://www.instagram.com/mojekonkuru)

روزتون پر از اتفاقات قشنگ